

Î N C H E I E R E

14 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului”, prin intermediul avocatului Bordea Gheorghe,

în cauza civilă la cererea înaintată de Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului” către I.P. ”Agenția Servicii Publice”, intervenienți accesorii Primăria s. Cociulia și Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” cu privire la declararea nulității statutului, radierea comunității din Registrul de stat al organizațiilor necomerciale, retragerea ștampilei, și recunoașterea ca fiind nule a titlurilor deținătorilor de teren,

împotriva deciziei din 03 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului”, fiind menținută hotărârea din 16 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 16 ianuarie 2018, Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” și I.P. ”Agenția Servicii Publice” cu privire la anularea statutului, radierea din Registrul de Stat al organizațiilor necomerciale, retragerea ștampilei și anularea titlurilor deținătorilor de teren.

Prin cererea de concretizare a cerințelor, înaintată în ședința de judecată din 08 iunie 2018, reclamantul a solicitat: constatarea nulității statutului Comunității religioase Mănăstirea cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului”, înregistrat la Ministerul Justiției la 11 noiembrie 2014, radierea comunității din Registrul de stat al organizațiilor necomerciale și retragerea ștampilei, precum și recunoașterea nulității titlurilor deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXXXXXX. și XXXXXXXXX, eliberate Comunității religioase Mănăstirea cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului”.

În motivarea acțiunii înaintate s-a indicat că, la inițiativa și la cererea unui grup de credincioși din mai multe sate din raioanele - Leova și Comrat, în a.1998, pe teritoriul Primăriei Cociulia, r. Cantemir, a fost înființată Comunitatea Religioasă Mănăstirea cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului”. Pentru buna funcționare a activității cotidiene și realizarea scopurilor pretinse, în conformitate cu legislația în vigoare, a fost elaborat statutul comunității cu înregistrarea lui în Registrul de Stat la Camera de Înregistrare a Organizațiilor Necomerciale a Ministerului Justiției al Republicii Moldova la 04 august 1998. Astfel a fost înființată persoana juridică Comunitatea Religioasă Mănăstirea cu Hramul ”Adormirea Maicii Domnului”.

Comunitatea nou-înființată a fost înregistrată în Registrul de Stat al Organizațiilor necomerciale în Registrul Cultelor religioase și părților componente.

Pe parcursul existenței sale, în perioada anilor 1998 – 2014, comunitatea înființată a trecut prin mai multe dificultăți, cum au fost: lipsa sediului și a construcțiilor auxiliare, incendierea patrimoniului, părăsirea comunității de către membrii ei, călugării trăitori ai mănăstirii ș.a.

În anul 2014, între credincioșii comunității religioase și starețul ei au apărut conflicte din cauza intenției starețului de a trece comunitatea din subordinea Mitropoliei Chișinăului și a Întregii Moldove în subordinea Mitropoliei Basarabiei. Astfel, în soluționarea conflictului apărut a intervenit Episcopia de Cahul și Comrat, care, în conformitate cu art. 4 cap. I al Statutului de organizare și funcționare a Episcopiei de Cahul și Comrat, are drept scop reunirea credincioșilor ortodocși ce locuiesc pe teritoriul administrat pentru exercitarea în comun a dreptului la libertatea mărturisirii și răspândirii credinței ortodoxe. Călăuzindu-se de prevederile Statutului Episcopiei, au fost întreprinse măsuri pentru menținerea și păstrarea comunității.

Sub acest aspect, în luna mai 2014, Episcopul de Cahul și Comrat, contrar prevederilor statutului comunității, a numit un administrator al comunității, deși la acea dată activa și se afla în funcție starețul Ilie.

În conformitate cu pct. 29 al Statutului Comunității Religioase Mănăstirea cu Hramul ”Adormirea Maicii Domnului”, înregistrat la 11 noiembrie 2014, sterațul/stareța este conducătorul comunității religioase și membru al Consiliului mănăstirii. Dacă funcția sterațul/stareța nu este aleasă, funcția de conducător o va deține administratorul, care va fi ales de către comunitate.

Respectiv, din demers-raportul din 17 septembrie 2014, prezentat episcopiei, rezultă că la data indicată se aflau în funcție starețul Ilie al comunității și Administratorul V. Călugăreanu, fapt ce constituie o încălcare a prevederilor pct.29 al statutului comunității.

O altă modificare operată la statut cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare, a fost includerea de către administratorul V. Călugăreanu pe sine ca fondator al comunității religioase, deși statutul de funcționar public cu statut special nu-i permitea să fie fondator. Aceste modificări au fost prezentate la Camera de Înregistrare a Organizațiilor Necomerciale a Ministerului Justiției al Republicii Moldova, care la 11 noiembrie 2014, a înregistrat statutul comunității în redacția nouă cu modificările indicate mai sus. Totodată, au fost prezentate documente pentru înregistrarea administratorului Vicol Andrei, care de asemenea au fost admise. Prezentarea acestor documente trezesc dubii, deoarece persoana respectivă nu este cunoscută în comunitate, nu este membru al comunității și nu profesează religia ortodoxă, conform cerințelor punctului 12 al statutului.

Conform pct.11 al statutului, în organele de conducere și control ale comunității religioase pot fi aleși membrii comunității. S-a mai indicat că, înregistrarea persoanei respective în calitate de administrator este dubioasă, deoarece la 11 noiembrie 2014, funcția de stareț al comunității nu era suplinită. În asemenea circumstanțe, rezultă că comunitatea nu avea un Președinte al Consiliului mănăstirii și nici consiliu.

Conform pct. 29 al statutului Comunității Religioase Mănăstirea cu Hramul "Adormirea Maicii Domnului", înregistrat la 11 noiembrie 2014, dacă funcția starețul/stareța nu este aleasă, funcția de conducător o va deține administratorul, care va fi ales de către comunitate.

Astfel, pentru alegerea administratorul urma să fie convocată adunarea comunității, deoarece funcția de stareț era vacantă până la 11 noiembrie 2014 și la această dată, Consiliul Mănăstirii ca și organ de conducere, era neviabil.

Respectiv, probele enumerate mai sus demonstrează cauza ilicită a Statutului Comunității Religioase Mănăstirea cu Hramul "Adormirea Maicii Domnului", înregistrat la 11 noiembrie 2014, și servesc drept temeuri de recunoaștere a nulității absolute.

Totodată, prin decretul episcopal nr. 321 din 25 noiembrie 2014, funcția de stareț al Mănăstirii cu Hramul "Adormirea Maicii Domnului" a fost suplinită prin numirea în funcția indicată a ieromonahului Samuil (Trofimov).

Din data respectivă, în corespundere cu pct.29 al statutului comunității, funcția de administrator al comunității a devenit din nou incompatibilă, iar administratorul existent până la această dată și-a pierdut competențele.

Mai mult, actele juridice ale mănăstirii nu au fost restituite comunității religioase, fapt ce împiedică activitatea normală a comunității. De asemenea, permanent se creau impedimente starețului în exercitarea obligațiilor sale de administrare a activității comunității religioase. Măsurile întreprinse de membrii comunității religioase și eparhie pentru restituirea actelor juridice și a rechizitelor necesare pentru buna funcționare în continuare nu au dus la rezultatele dorite. Din aceste motive s-a convenit că este necesar de a schimba denumirea hramului comunității religioase, fapt ce a impus elaborarea unui nou statut.

Conform deciziei nr.49 din 01 octombrie 2015, a fost înregistrată eronat o comunitate nou-constituită, dar nu o modificare a denumirii comunității existente. Astfel, în Registrul de Stat al Organizațiilor Necomerciale au fost înregistrate două comunități religioase cu același sediu. În conformitate cu legislația în vigoare, odată cu schimbarea denumirii hramului comunității religioase, elaborarea și înregistrarea noului statut în Registrul de Stat, statutul Comunității Religioase Mănăstirea cu Hramul "Adormirea Maicii Domnului" a devenit caduc, iar comunitatea cu asemenea denumire și-a încetat existența.

Respectând prevederile legale, comunitatea religioasă cu noua denumire a preluat toate obligațiunile comunității religioase cu denumirea precedentă, achitând toate datoriile față de terți, acesta fiind un argument ce demonstrează faptul reorganizării persoanei juridice, și nu constituirea unei noi persoane juridice.

Astfel, recunoașterea analogică și inexistența altei comunități religioase decât Comunitatea Religioasă cu Hramul "Acoperământul Maicii Domnului" pe teritoriul Primăriei Cociulia se confirmă și prin Deciziile Consiliului local Cociulia nr.03/01 XXVI din 01 iunie 2016 privind abrogarea deciziei nr.1 din 05 februarie 1999, prin care au fost repartizate terenuri sub construcția mănăstirii, cu atribuirea lor Comunității Religioase cu Hramul "Acoperământul Maicii Domnului", și nr.05/01

XXXVI din 20 iulie 2016 privind transmiterea terenurilor sus indicate în proprietate privată cu titlu gratuit Comunității Religioase cu Hramul ”Acoperământul Maicii Domnului”.

Deoarece nu a fost constituită o nouă comunitate religioasă și a fost înregistrat statutul comunității cu denumirea modificată, iar actul juridic nou a intrat în vigoare, comunitatea cu denumirea precedentă urma să fie radiată din Registrul de Stat.

De facto, există și activează o singură comunitate religioasă – Mănăstirea cu Hramul ”Acoperământul Maicii Domnului”.

La 11 februarie 2016, desemnarea în calitate de stareț al Mănăstirii de călugări cu Hramul ”Acoperământul Maicii Domnului” a ieromonahului Samuil (Trofimov) este o dovadă a recunoașterii, legalizării și existenței Comunității Religioase Mănăstirea cu Hramul ”Acoperământul Maicii Domnului”.

Pentru înlăturarea contradicțiilor privind înregistrarea a două comunități religioase pe aceeași adresă juridică, reclamantul consideră necesar de a constata nulitatea statutului Comunității Religioase Mănăstirea cu Hramul ”Adormirea Maicii Domnului”, bazându-se pe prevederile art. 216 din Codul civil.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 16 martie 2020, s-a respins acțiunea înaintată de Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului” către I.P. ”Agenția Servicii Publice”, intervenienți accesorii Primăria s. Cociulia și Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” cu privire la declararea nulității statutului Comunității religioase Mănăstirea cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului”, înregistrat la Ministerul Justiției la 11 noiembrie 2014, radierea comunității din Registrul de stat al organizațiilor necomerciale, retragerea ștampilei, și recunoașterea nulității titlurilor deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXXXXXX. și XXXXXXXXX, eliberate Comunității religioase Mănăstirea cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului”, ca fiind depusă peste termenul de prescripție.

Prin decizia din 03 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului”, fiind menținută hotărârea din 16 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut prevederile art.233 alin. (1) din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019), potrivit căruia persoana îndreptățită are dreptul să ceară anularea actului juridic pentru temeiurile stipulate la art. 227, 228 și 230 în termen de 6 luni de la data când a aflat sau trebuia să afle despre temeiul anulării.

În acest sens, s-a reținut că reprezentantul intervenientului accesoriu Comunitatea Religioasă Mănăstirea cu Hramul „Adormirea Măicii Domnului” a invocat la examinarea pricinii în fond, expirarea termenului de prescripție la adresarea în judecată de către Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului”. Prin urmare, instanța de fond corect a punctat că, reprezentantul reclamantului cunoștea despre existența statutului a cărui nulitate o solicită și care aparține intervenientului accesoriu - Comunitatea religioasă Mănăstirea cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului”. Or, chiar Trofimov Sergiu a fost unul din cei care au votat aprobarea acestui statut a cărui nulitate se invocă. Însă, din motive necunoscute, acesta s-a adresat în instanță cu cerere abia la 16 ianuarie 2018, pe când termenul în interiorul căruia urma a fi intentată acțiunea în judecată, a expirat la data de 01 aprilie 2016, aceasta fiind înaintată cu depășirea evidentă a termenului de prescripție.

La 06 ianuarie 2021, Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului”, prin intermediul avocatului Bordea Gheorghe, a contestat cu recurs decizia din 03 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar au fost indicate circumstanțe și motive similare celor din acțiune și cererea de apel.

Astfel, recurenta a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei din 03 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 16 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

La 05 martie 2021, primarul s. Cociulia, r. Cantemir – Putregai Vladimir a depus referință la cererea de recurs, expunând circumstanțele de fapt pe marginea prezentului litigiu.

La 01 aprilie 2021, Comunitatea religioasă Mănăstirea cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului”, prin intermediul avocatului Scutelnic Constantin, a depus referință la cererea de recurs, solicitând considerarea acesteia ca fiind inadmisibilă.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului”, prin intermediul avocatului Bordea Gheorghe, este neîntemeiat și urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 03 noiembrie 2020 și expediată participanților la proces la 05 ianuarie 2021 (f.d. 105, vol. II), însă la materialele cauzei nu există înscrisuri care să certifice momentul recepționării acesteia de către recurent. Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 03 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 06 ianuarie 2021, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu

conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurentă nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentei cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentei, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului”, prin intermediul avocatului Bordea Gheorghe.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), c) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Comunitatea Religioasă cu Hramul Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului”, prin intermediul avocatului Bordea Gheorghe.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Dumitru Mardari